

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан
економічного факультету
доц. Михайлишин Р.В.

«31» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

підготовки	доктора філософії
галузі знань	05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності	051 Економіка
факультет	економічний

Робоча програма “Педагогічної практики” для підготовки докторів філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Розробники:

Декан факультету педагогічної освіти, доцент Герцюк Д. Д.

Завідувач кафедри економічної теорії, професор Островерх П. І.

Робоча програма затверджена на спільному засіданні кафедри економічної теорії, кафедри економіки України, кафедри економічної кібернетики, кафедри статистики, кафедри аналітичної економії та міжнародної економіки економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.

Головуюча на засіданні, д.е.н., професор

(підпис)

Стефанишин О.В.

Схвалено Вченою радою економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол від “31 ” серпня 2020 року № 1.

Голова

Вченої ради економічного факультету, доцент

(підпис)

Михайлишин Р.В.

“ 31 ” серпня 2020 р.

©Львів, 2020 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна/вечірня форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність: 051 Економіка	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1	Освітній ступінь: доктор філософії (PhD)	3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		6-й	6-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –	Освітній рівень: третій (освітньо-науковий)	0 год.	0 год.
		Практичні, семінарські	
		0 год.	0 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		120 год.	120 год.
		ІНДЗ:	
		Вид контролю: залік	

2. МЕТА Й ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є одним з етапів професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності, який має за мету закріпити навички практичної діяльності аспірантів щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі.

Педагогічна практика є нормативною складовою професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності аспіранта спеціальності 051 «Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у Львівському національному університеті імені Івана Франка, заняття з якої відбуваються у 6 семестрі в обсязі 4 кредити за ЄКТС.

Педагогічну практику організовано згідно з «Положенням про педагогічну практику аспірантів Львівського національного університету імені Івана Франка», яке регламентує порядок і форму проходження педагогічної практики аспірантами. Положення розроблене відповідно до Постанови Кабінету Міністрів № 261 від 23.03.2016 р. «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)». Програма педагогічної практики регламентує форми, організацію, проходження практики аспірантів, які здобувають ступінь «доктор філософії». Педагогічна практика є обов'язковим компонентом ОНП підготовки доктора філософії. Базою проходження педагогічної практики є кафедри економічного факультету. Під час педагогічної практики здобувачі виконують навчально-методичну роботу (підготовка до занять, методична робота, відвідування та аналіз занять, проведення консультацій, керівництво різними видами діяльності студентів), яка становить 70 навчальних годин практики, і аудиторне навантаження (проведення семінарських, практичних, лабораторних занять), на яке відводиться 50 годин загального часу практики, а також оформляють звітні документи (звіт – стислий опис змісту роботи, щоденник практики, конспекти проведених залікових занять, відгук наукового керівника про навчально-

методичну роботу аспіранта).

Метою педагогічної практики є вдосконалення рівня знань, виховання здатності до самоорганізації післядипломної педагогічної діяльності, розвиток професійних та педагогічних здібностей та набуття педагогічного досвіду в процесі організації вищої професійної освіти для спеціальності 051 "Економіка".

Цілі програми: випускники вищої освіти ступеня доктора філософії повинні оволодіти дисциплінарними компетентностями, необхідними для успішної професійної діяльності за спеціальністю 051 «Економіка»; освоїти основи навчально-методичної роботи, концепції та методологічні знання у галузі досліджень та/або професійної діяльності; організовувати та реалізовувати дослідницькі проекти, включаючи власні дослідження; проводити критичний аналіз, оцінку та синтез нових ідей.

Педагогічна практика сприяє формуванню у здобувачів таких загальних компетентностей:

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел та спеціальних (фахових) компетентностей:

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти та у реальному секторі економіки.

СК08. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

Програмні результати навчання:

РН01. Мати теоретичні знання з економіки, соціально-економічних систем і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

У підсумку аспіранти повинні:

Знати:

- нормативно-правові акти, що регулюють діяльність вищих навчальних закладів, функції та обов'язки їх науково-педагогічного персоналу;
- теоретичні та методичні аспекти організації викладацької та наукової діяльності кафедри;
- процедури, форми і методи організації та контролю навчального процесу студентів вищих навчальних закладів;
- особливості підготовки фахівців за спеціальністю 051 «Економіка»;
- існуючі методики проведення лекційних, практичних та лабораторних занять;
- інформаційні технології навчання у вищій школі (у тому числі для проведення дистанційного навчання та віртуальної організації педагогічної діяльності);
- ефективні методи роботи в команді.

Вміти:

- розробляти й аналізувати робочі та навчальні програми фахових дисциплін;
- планувати і організовувати практичні, семінарські та лабораторні заняття згідно з робочою програмою;
- здійснювати відбір й аналіз навчально-методичної і наукової літератури;
- розробляти лекцію з навчальної дисципліни, а також план-конспект практичного і семінарського занять;
- укладати тестові завдання та практичні кейси для перевірки і контролю рівня засвоєння навчального матеріалу;

- оволодіти методикою проведення лекційних, практичних, семінарських і лабораторних занять;
- застосовувати новітні педагогічні технології, активні та інтерактивні методи навчання, високу педагогічну культуру та професіоналізм;
- використовувати різні технічні засоби навчання для організації педагогічної діяльності;
- розробляти та використовувати засоби підвищення педагогічного потенціалу науково-педагогічної діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Організація педагогічної діяльності у вищій школі. Педагогічна практика в системі підготовки доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка»

1. Загальні тенденції та перспективи розвитку вищої освіти.
2. Реформування освітньої діяльності у ЗВО.
3. Особливості педагогічної практики підготовки здобувачів вищої освіти ступеня «доктор філософії».
4. Складання індивідуального календарного плану проходження практики за спеціальністю 051 «Економіка».

Тема 2. Формування методичного забезпечення освітнього процесу для студентів кафедр

1. Ознайомлення з робочою програмою, змістом навчальної дисципліни (за фахом).
2. Написання конспекту лекцій.
3. Розроблення конспекту семінарського (практичного), лабораторного заняття.
4. Самоаналіз лекції та практичного заняття.
5. Підготовка завдань для самостійної роботи студентів.

Тема 3. Проведення лекційних (за рішенням кафедри), семінарських (практичних), лабораторних занять для студентів спеціальності 051 Економіка

1. Проведення лекційних (за рішенням кафедри), семінарських (практичних), лабораторних занять для студентів.
2. Дистанційне навчання для різних за формою навчальних занять.
3. Організація педагогічної взаємодії зі студентами спеціальності «Економіка».

Тема 4. Підвищення ефективності навчального процесу шляхом застосування інноваційних освітніх технологій та авторських методик організації педагогічної діяльності аспіранта

1. Технологія колективного, особистісно-орієнтованого навчання студентів.
2. Технологія розвивального навчання в організації педагогічної діяльності викладача.
3. Розроблення авторської системи навчання та виховання студентів ЗВО.

Тема 5. Виховна робота в академічних групах як складова педагогічної взаємодії зі студентами ЗВО

1. Планування та організація виховного процесу у вищій школі.
2. Пріоритетні напрями в реалізації концепції виховної роботи студентів у ЗВО.
3. Виховна робота кафедри у формуванні професійних якостей сучасного фахівця.
4. Організаційно-виховна робота куратора академічної групи університету.

Тема 6. Організація активних форм навчання та участь у роботі кафедр

1. Проведення круглих столів; зустрічей з фахівцями, обговорення актуальних проблем курсу у нетрадиційній формі.
2. Відвідування засідань кафедри, участь у роботі методичного та методологічного семінарів.
3. Відвідування лекцій і практичних занять викладачів кафедри. Підготовка рецензій на відвідані лекції та практичні заняття.

Тема 7. Поглиблення професійної педагогічної підготовленості, формування професійних якостей аспіранта у науково-педагогічній діяльності

1. Особливості викладання фахових дисциплін для студентів спеціальності 051 Економіка.
2. Формування та вдосконалення професійної компетентності викладача.

3. Програма і методика педагогічного експерименту.
4. Аналіз ефективності формування педагогічної майстерності в аспірантів.
5. Академічна доброчесність у науково-педагогічній діяльності викладача.

Тема 8. Оформлення та підготовка до захисту аспірантом індивідуального звіту про проходження педагогічної практики

1. Індивідуальний звіт як результат педагогічної практики.
2. Загальні вимоги до формування та структура індивідуального звіту.
3. Рецензування звітної документації проходження педагогічної практики.
4. Основні критерії оцінювання педагогічної практики.
5. Захист педагогічної практики.

**4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
САМОСТІЙНА РОБОТА**

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин
	денна/вечірня, заочна
<p>Тема 1. Організація педагогічної діяльності у вищій школі. Педагогічна практика в системі підготовки доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні тенденції та перспективи розвитку вищої освіти. 2. Реформування освітньої діяльності у ЗВО. 3. Особливості педагогічної практики підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії. 4. Складання індивідуального календарного плану проходження практики за спеціальністю 051 Економіка. 	10
<p>Тема 2. Формування методичного забезпечення освітнього процесу для студентів кафедр</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомлення з робочою програмою, змістом навчальної дисципліни (за фахом). 2. Написання конспекту лекцій. 3. Розроблення конспекту семінарського (практичного), лабораторного заняття. 4. Самоаналіз лекції та практичного заняття. 5. Підготовка завдань для самостійної роботи студентів. 	10
<p>Тема 3. Проведення лекційних (за рішенням кафедри), семінарських (практичних), лабораторних занять для студентів спеціальності 051 Економіка</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення лекційних (за рішенням кафедри), семінарських (практичних), лабораторних занять для студентів. 2. Дистанційне навчання для різних за формою навчальних занять. 3. Організація педагогічної взаємодії зі студентами спеціальності 051 Економіка. 	50
<p>Тема 4. Підвищення ефективності навчального процесу шляхом застосування інноваційних освітніх технологій та авторських методик організації педагогічної діяльності аспіранта</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Технологія колективного, особистісно-орієнтованого навчання студентів. 2. Технологія розвивального навчання в організації педагогічної діяльності викладача. 3. Розроблення авторської системи навчання та виховання студентів ЗВО. 	10
<p>Тема 5. Виховна робота в академічних групах як складова педагогічної взаємодії зі студентами ЗВО</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Планування та організація виховного процесу у вищій школі. 	10

2. Пріоритетні напрями в реалізації концепції виховної роботи студентів у ЗВО. 3. Виховна робота кафедри у формуванні професійних якостей сучасного фахівця. 4. Організаційно-виховна робота куратора академічної групи університету.	
Тема 6. Організація активних форм навчання та участь у роботі кафедри 1. Проведення круглих столів; зустрічей з фахівцями, обговорення актуальних проблем курсу у нетрадиційній формі. 2. Відвідування засідань кафедри, участь у роботі методичного та методологічного семінарів. 3. Відвідування лекцій і практичних занять викладачів кафедри. 4. Підготовка рецензій на відвідані лекції та практичні заняття.	10
Тема 7. Поглиблення професійної педагогічної підготовленості, формування професійних якостей аспіранта у науково-педагогічній діяльності 1. Особливості викладання фахових дисциплін для студентів спеціальності 051 Економіка. 2. Формування та вдосконалення професійної компетентності викладача. 3. Програма і методика педагогічного експерименту. 4. Аналіз ефективності формування педагогічної майстерності в аспірантів. 5. Академічна доброчесність у науково-педагогічній діяльності викладача.	10
Тема 8. Оформлення та підготовка до захисту аспірантом індивідуального звіту про проходження педагогічної практики 1. Індивідуальний звіт як результат педагогічної практики. 2. Загальні вимоги до формування та структура індивідуального звіту. 3. Рецензування звітної документації проходження педагогічної практики. 4. Основні критерії оцінювання педагогічної практики. 5. Захист педагогічної практики.	10
Всього	120

5. ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Після проходження педагогічної практики аспірант подає на кафедру такі документи:

- загальний звіт про проходження практики;
- щоденник практики;
- відгук наукового керівника про навчально-методичну роботу аспіранта.

Звіти аспірантів-практикантів є основним звітним документом практиканта. На основі усного звіту та письмового звіту на засіданні кафедри затверджується загальна оцінка практики.

Загальний звіт про проходження практики містить:

- щоденник, який фіксує усі форми щоденної роботи під час практики;
- тексти лекцій, які прочитав практикант, із рецензією керівника практики;
- методичні розробки відповідних практичних занять;
- звіт щодо виконання індивідуального плану роботи практиканта;
- рецензії на заняття практикантів, які відвідав аспірант;
- відгук наукового керівника про навчально-методичну роботу аспіранта;
- рекомендації про вдосконалення практики.

У відділ аспірантури і докторантури аспірант подає на наступний день після захисту практики загальний звіт про проходження практики та заліковий лист результатів

педагогічної практики, зразки яких є у додатках до Положення про педагогічну практику аспірантів Львівського національного університету імені Івана Франка від 30 травня 2018 р.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час проходження педагогічної практики застосовують такі методи навчання:

1. Традиційні та інноваційні технології навчання. Лекції, практичні і лабораторні заняття, бесіди, розповіді, дискусії, колаборативне навчання (спільні розробки і проекти), інтерактивні методи навчання, кейстехнології, рольові ігри, прес-конференції, проектні технології, тестування, моделювання різних форм занять, аналіз ситуацій.

2. Ознайомлення з робочими програмами, змістом навчальних економічних дисциплін кафедр факультету. Підготовка і розробка планів-конспектів залікових навчальних занять. Налагодження контакту й організація педагогічної взаємодії зі студентами. Організація самостійної роботи студентів. Впровадження у навчальний процес інноваційних освітніх технологій та авторських методик.

3. Підготовка презентацій, пошук наукової інформації з використанням науково-методичної літератури та інтернет-ресурсів. Аналіз педагогічних ситуацій та самостійне прийняття рішень щодо вирішення проблем. Відвідування й аналіз навчальних занять викладачів кафедр економічного факультету. Аналіз проведених колегами та самостійно організованих навчальних занять.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі проходження педагогічної практики використовуються методи поточного та підсумкового контролю.

Оцінюється навчально-методична робота і аудиторне навантаження аспіранта. Результати поточної успішності встановлює науковий керівник упродовж педагогічної практики шляхом аналізу та оцінювання цілісної систематичної педагогічної діяльності здобувача за конкретний період.

При виставленні підсумкової оцінки враховують рівень теоретичної підготовки майбутнього викладача, якість виконання завдань практики, рівень оволодіння педагогічними вміннями і навичками, ставлення до студентів, акуратність, дисциплінованість, якість та вчасність оформлення звітних матеріалів.

Кінцевим результатом науково-педагогічної практики є захист її результатів перед комісією у формі звітного засідання кафедри. Під час захисту практики враховується правильність, вичерпність і переконливість відповідей аспіранта, якість оформлення звіту.

Результати педагогічної практики керівник практики заносить до заліково-екзаменаційної відомості. Диференційованій оцінці з боку керівника практики підлягають усі завдання, які виконує практикант. Лекції і практичні заняття оцінюються як за змістом, так і за дотриманням методики викладання.

Оцінки заносяться у щоденник практики. Кінцева узагальнена оцінка затверджується базовою кафедрою. Вона повинна враховувати рівень виконання завдань практики та зміст наданих документів.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЄТЬСЯ АСПІРАНТАМ

Оцінювання проводиться за 100 бальною шкалою.

Політика виставлення балів поточної успішності:

- проведення двох відкритих залікових занять (2×25 балів = 50 балів);
- підготовка і розробка двох конспектів залікових занять (2×15 балів = 30 балів);
- рецензія відвіданого заняття – 10 балів;
- захист практики на засіданні кафедри, оформлення звітних документів (звіт про проходження практики (стилий опис змісту роботи), щоденник практики, конспекти

проведених залікових занять, відгук наукового керівника про навчально-методичну роботу аспіранта) – 10 балів.

Аспіранту, який не виконав програму практики, отримав негативний висновок щодо її проходження, або незадовільну оцінку за результатами захисту, надається право її повторного проходження та захисту у встановленому порядку.

Академічна доброчесність: Роботи здобувачів є виключно оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Шкала оцінювання Університету, національна та ECTS:

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90 – 100	A	Відмінно	Відмінно	Зараховано
81-89	B	Дуже добре	Добре	
71-80	C	Добре		
61-70	D	Задовільно	Задовільно	
51-60	E	Достатньо		

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література:

1. Гладуш В.А., Лисенко Г.І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. Д., 2014. 416 с.
2. Джура Н.М. Інноваційні технології навчання в системі шкільної екологічної освіти: навчально-методичний посібник. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2016. – 104 с.
3. Жорнова О.І., Жорнова О.І. Організаційно-методичні засади викладання у вищій школі: навч. посібник. К., 2011. 128 с.
4. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
5. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи. К. : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
6. Педагогічна практика: методичні рекомендації щодо проходження аспірантами спеціальності 051 «Економіка» педагогічної практики /Н.В.Ільків, Я.М.Майовець, Львів, 2019. – 24 с.
7. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник. 3-тє вид., випр. і доп. К.: Каравела, 2011. 360 с.
8. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посіб. К.: Вища школа, 2005. 239 с.
9. Тєслєук В.М., Лузан П.Г., Шовкун Л.М. Основи педагогічної майстерності : навчальний посібник. К.: ДАККіМ, 2010. 244 с.
10. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. К.: Академвидав, 2006. 352 с.
11. Чернілевський Д.В., Гамрецький І.С., Зарічанський О.А. та ін. Педагогіка вищої школи: підручник; за ред. Д.В. Чернілевського. Вінниця: АМСКП, Глобус-Прес, 2010. 408 с.
12. Шевченко О.А., Хозраткулова І.А. Тренінги професійного становлення молодих педагогів. Х.: Вид. група «Основа», 2010. 112 с.

Інформаційні ресурси:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/ed20151229/stru>

2. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанова КМУ № 261 від 23.03.2016р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF>

3. Положення про педагогічну практику аспірантів Львівського національного університету імені Івана Франка, затверджене Вченою радою Університету 30.05.2018р., протокол № 49/5. URL: <https://aspirantura.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/08/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%83-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%83.pdf>